ÎMPREJURIMILE BUCUREŞTILOR

ÎMPREJURIMILE
BUCUREŞTILOR

Pe copertă: toamna pe lacul Herăstrău

ORAȘE ȘI PRIVELIȘTI DIN ROMÎNIA

ÎMPREJURIMILE BUCUREȘTILOR

Prefața:
GEORGE IVAȘCU

EDITURA MERIDIANE
București, 1964

Fotografia de pe copertă
de SANDU MENDREA

Fotografiile au fost realizate
de Constanța Nestor de la
Studioul de artă fotografică al
Combinatului «Casa Scînteii»

O descindere în București pe calea aerului oferă privirii, în puținele minute pînă la aterizare, un oraș luminos cu explozii de verdeață. Fie că vii din sud sau din nord, capitala Romîniei are, începînd de la km zero și, pînă dincolo de cartiere, în împrejurimile sale, darul de a te atrage prin arhitectura urbanistică și naturală, luminoasă și sinceră.

Cine trece de centura marilor bulevarde în construcție, părăsind fluxul citadin al circulației pietonilor și autovehiculelor, și-și propune un itinerar în jurul Bucureștilor, va căpăta dintr-o dată revelația unei naturi surprinzătoare în varietate și pitoresc. Păduri puternice de foioase se succed, una după alta. Văi largi risipite prin densele platforme verzi ascund o întreagă salbă de lacuri, de formă

alungită, unde se întinde împărăția unei bogate vegetații subacvatice, adăpostind nenumărate specii de pește.

Clima este moderat continentală, uneori cu veri excesiv de călduroase și ierni geroase. Toamnele sînt lungi, ca niște veri prelungite în căldura domoală a soarelui; cîteodată, văluri cețoase se preling cu o mișcare lentă, acoperind pădurile și suprafața nemișcată a apelor, într-o mantie rece, dînd peisajului o atmosferă tulburătoare. Primăverile se desfac violent în lumină și culoare, și atunci piețele orașului sînt pline de ghiocei, brîndușe și viorele.

Peregrinînd de-a lungul lacurilor și pădurilor, natura oferă mereu alte ipostaze. Vechea cetate bucureșteană — astăzi un oraș modern cu aproape 1.400.000 de locuitori — n-a rămas izolată în acest peisaj cu o fizionomie proprie și variată. Mănăstiri și palate domnești așezate printre văile molcome, pe marginea lacurilor ascunse între păduri, atestă pagini din istoria Țării Romînești. Ca într-un vast muzeu, cercetînd monumentele arhitectonice și operele de artă, tipăriturile, obiectele, care îți dezvăluie vechi rînduieli și obiceiuri, reconstitui viața poporului, înclinațiile sale artistice, biografia unor domni și dregători, evenimente importante

din perioada dezvoltării feudale a acestei părți a Romîniei.

Stabilind un itinerar circular, vei porni spre pădurea Băneasa, cel mai apropiat dintre interesantele locuri care marchează investigația zonelor de păduri și lacuri; ea se află la 10,5 km de centrul orașului. După ce ai lăsat în stînga lacul Băneasa, cu numeroase baze sportive pentru înot și canotaj, larga șosea asfaltată te conduce la pădure — un adevărat complex turistic. Aici, mîna omului a intervenit cu grație și inventivitate, creînd un imens parc în care se răsfață aleile de trandafiri. În mijlocul parcului, un restaurant rustic se profilează pe fondul întunecat al pădurii, dezvăluindu-ți în pridvoarele și coloanele lui, sculptate, elemente caracteristice ale arhitecturii originale romînești.

În două mari rezervații sînt perpetuate specii de căprioare, cerbi, lopătari și fazani. Nu departe se află Grădina Zoologică. Fauna țării e bogat reprezentată. În țarcuri metalice trăiesc mistreți, lupi, urși, rîși, vulpi, vulturi. Vizitatorul face cunoștință cu cele mai interesante specii din zona ecuatorială: lei, tigri, maimuțe, pantere, crocodili. Nu lipsesc din marea familie a sălbătăciunilor nici struții australieni. Pădurea Băneasa e un loc excelent pentru « week-end ».

Nicăieri însă nu este mai pregnant farmecul cîmpiei muntene ca în împrejurimile lacului Mogoşoaia. El se află în partea de nord-vest a Capitalei, la aproximativ 15 km, în valea Colentinei. Imensul parc — adăpostind o mare varietate silvică, de la brazi şi pînă la masivii stejari, paltini şi fagi — îţi dezvăluie locuri pitoreşti, cu poieni înmiresmate, întinse peluze şi alei. Marginile lui se întîlnesc cu apa lacului străjuită de stuf şi proiectată pe fondul vast al orizontului. Interesul pentru Mogoşoaia este solicitat nu numai de frumuseţile naturale. În preajma morii de pe rîul Colentina se află clădirile Gospodăriei agricole de stat Mogoşoaia, înfiinţată în anul 1949, cu profil pomicol, viticol şi zootehnic. Tot aici, pe marginea lacului, se află un preţios monument laic: palatul Mogoşoaia care adăposteşte secţia de artă feudală — Epoca Brîncoveanu — a Muzeului de artă al R. P. Romîne. Palatul, biserica şi clădirile din jur (dintre care una este astăzi Casa de creaţie a scriitorilor) surprind în primul rînd prin frumuseţea şi originalitatea arhitectonică.

Ele marchează un moment de înflorire a culturii şi artei feudale, moment care coincide cu perioada domniei lui Brîncoveanu (1688—1714). Evoluţia social-istorică explică acest inedit fenomen de suprastructură. Cu toată asprimea

robiei turcești, secolul al XVII-lea cunoaște o lentă dar sigură dezvoltare a forțelor de producție. Iau avînt meșteșugurile, se înviorează schimbul de mărfuri și se lărgesc relațiile culturale cu celelalte regiuni ale țării, domniile au o relativă stabilitate. Se construiesc curți domnești, se înmulțesc tiparnițele, în viața culturală se afirmă și alte pături sociale: mica boierime și orășenimea. Perioada aceasta marchează și începuturile învățămîntului superior în Țara Romînească.

Epoca aceasta — cunoscută sub numele de epoca brîncovenească — reprezintă un moment de înnoire culturală, iar palatul de la Mogoșoaia, grandios prin îmbinarea unor elemente arhitectonice tradiționale cu variate influențe din afară, e o adevărată mărturie în acest sens. Parcurgînd întinsele curți și cercetînd obiecte de artă și vechi manuscrise, se pot reconstitui imaginile acelor vremi în care clasa stăpînitoare a boierilor își crease cadrul unei existențe fastuoase. Fațada dinspre lac a palatului are o înfățișare somptuoasă. O loggie de Renaștere italiană, perfect integrată stilului tradițional, cu cele șase coloane sculptate care o susțin, oferă o generoasă perspectivă a lacului și orizontului vast. Mărturiile epocii și relatările unor călători străini ne-au lăsat imaginea strălucitoare a

interioarelor, bogate în numeroase elemente decorative, după modele bizantine. Cronicile descriu fastul vieții la curtea lui Brîncoveanu, ospețele opulente, petrecerile care țineau zile întregi și la care se serveau cîte 70 de feluri de bucate. Camerele își dezvăluie mostrele de artă și cultură brîncovenească. Primele cunoștințe vizitatorul le face cu manuscrisele și tipăriturile. Introdus în 1508, tiparul devine la sfîrșitul secolului al XVII-lea o îndeletnicire curentă, înlesnind comunicarea ideilor între toate provinciile istorice romînești. Limba romînă este transformată într-un instrument de cultură.

Cărțile expuse în muzeu impresionează prin calitățile artistice. Paginile sînt ornamentate cu motive decorative specifice stilului epocii; ferecături în aur și argint relevă măiestria meșterilor transilvăneni, cărora Brîncoveanu le-a făcut comenzi speciale pentru ctitoriile bisericești. Obiectele de cult ornamentate cu decorații florale atestă, de asemenea, talentul meșterilor populari. Muzeul cuprinde o interesantă colecție de sculpturi în lemn. Marile uși sculptate în lemn de păr, pentru mănăstirea Tismana, într-o broderie minuțioasă, poartă o inscripție care amintește numele artistului: Nichita Meșter. Tot aici este expus un alt obiect de artă: tîmpla

(catapeteasma) adusă de la mănăstirea Arnota. Multe din broderiile brîncoveneşti expuse în muzeu se înscriu printre capodoperele artei feudale europene. Nota lor caracteristică e decoraţia bogată şi apariţia motivelor laice. Prin bogăţia ei artistică, Mogoşoaia evocă o pagină plină de semnificaţii în dezvoltarea istorică şi culturală a poporului nostru.

Continuînd itinerariul, un popas în partea de nord-vest a Capitalei dezvăluie un alt loc plin de interes: Buftea, la km 17 al căii ferate Bucureşti-Ploieşti.

Lăsînd în urmă comuna Buftea ajungi în frumosul parc unde se află fostul palat al domnitorului Barbu Ştirbei care a domnit în Ţara Romînească între 1849—1856. După ce vei fi vizitat marea fabrică de conserve şi Gospodăria agricolă de stat, drumul te conduce către lac. Acesta se întinde departe, spre nord, spintecat de bărcile iubitorilor de plimbări pe apă.

În dreapta se profilează impresionanta cetate a filmului romînesc, Combinatul cinematografic Buftea. Vei bate la porţile sale. . .

Platourile au înălţimi impresionante. În ele ar putea să încapă blocuri cu cinci etaje. O ţesătură metalică, alcătuită din şine ca o vastă reţea feroviară, permite circulaţia aparatelor

de filmat la diferite niveluri. În fiecare platou există instalații speciale de aer condiționat, de reglare a temperaturii, macarale pentru manevrat materialele grele, dispozitive care asigură securitatea muncii, mese de telecomandă... Studioul de sunet dispune de mari ateliere de înregistrare. În cel mai mare, cu o capacitate de 4.300 m ^{3}, se pot realiza filme cu sunet stereofonic. Există instalații speciale pentru realizarea oricăror trucaje. Situată într-un cadru peisagistic încîntător, această adevărată uzină cinematografică este utilată cu cele mai moderne aparataje, fiind printre cele mai dotate din Europa. Aici s-au realizat filme apreciate peste hotare, premiate la Festivalurile internaționale ale filmului. Amintim « Valurile Dunării », « Codin », « Lupeni 29 » etc.

La aproximativ 38 de kilometri de centrul orașului București, în dreapta șoselei București-Ploiești, Snagovul concentrează pentru turist tentații multiple. Lacul e tighelat cu zone întinse de păduriș. Pe malurile lui sînt amenajate ștranduri. Dimineața în apropierea păpurișului, pescarii amatori își întind undițele într-un lanț tăcut și ceremonios. Ritualul e tulburat, din cînd în cînd, de apariția în cîrligul undiței a unei știuci sau a unui biban, abundenți

în apele lacului. În timpul iernii, așezarea pescarilor capătă o altă înfățișare, ca într-un slalom uriaș. Suprafața înghețată a lacului e plină de spărturi pe unde se introduc undițele în adîncul apei. Lacul e și o adevărată pistă acvatică pentru antrenamente, concursuri internaționale și performanțe sportive. Pe suprafața lui albastră și întunecată, trec cu agilitate iolele și caiacele într-o săgetare continuă.

Pădurea Snagov e o adevărată colecție botanică. Dominant e carpenul. La tot pasul te întîmpină însă tufe de aluni, de corni, sîngeri, păducei ghimpoși, călini și soci ale căror flori alcătuiesc primăvara o adevărată simfonie cromatică. Dar podoaba cea mai de preț a pădurii o formează speciile rare, în cîmpie, ale fagului caucazian și frasinului pufos.

În partea de răsărit a lacului, pe o insulă bogată în vegetație, străjuiește mănăstirea Snagov. A fost ridicată pe la începutul secolului al XV-lea; cea mai veche mărturie documentară este hrisovul către egumenul Lazăr, dat de Mircea cel Bătrîn. Istoria ei e legată de evenimente sîngeroase: aici și-a găsit moartea postelnicul Constantin Cantacuzino, ucis din porunca familiei domnitoare rivale, a Ghiculeștilor. Mai tîrziu mănăstirea a fost transformată în închisoare. Au cunoscut întemnițarea participanții la com-

plotul din 1840, oameni cu vederi progresiste, revoluționari. Documentele atestă: «... Pentru complot împotriva vieții Măriei Sale Domnitorului și tulburarea țării se osîndesc după cum urmează... se osîndește la opt ani închisoare la Snagov, Dumitru Filipescu, Baronescu, Macedonski, Cămărășescu și Telegescu...» Teodor Diamant, precursor al revoluției de la 1848, a fost și el închis în temnițele Snagovului.

Dar mănăstirea a reprezentat în trecut și un puternic focar de cultură. În 1697 a așezat aci o «tiparniță» cunoscutul călugăr Antim Ivireanul, ales mitropolit al Țării Romînești. S-au tipărit cărți în patru limbi — romînă, elină, slavonă și arabă, unele din ele ajungînd pînă în Orientul apropiat.

Părăsind aceste locuri pitorești și evocatoare și ocolind lacul, în continuarea itinerarului circular vei străbate pădurile de stejar din preajma comunei Gruiu pînă ce se deschide o nouă vale în fundul căreia se află lacul Căldărușani iar în preajmă, într-o poziție pitorească, mănăstirea cu același nume. Ctitoria ei de către Matei Basarab s-a petrecut la 1638. Pe vremuri, mănăstirea avea ziduri puternice ca o adevărată cetate. Aici își găseau adăpost domnii și dregătorii în fața invaziilor turcești. Restaurată pentru a i se conserva întreaga valoare artistică și arhi-

tectonică, mănăstirea păstrează în muzeul ei icoane pictate de Nicolae Grigorescu — acum mai bine de un veac — care prefigurează mîna iscusită de mai tîrziu. Și în această regiune a Căldărușanilor și a pădurii Malul Roșu, natura oferă ipostazele ei variate: prezența calmantă și odihnitoare a lacului, vînatul ispititor, aerul înviorător al pădurilor.

Filmul locurilor pitorești din jurul Bucureștilor continuă într-o nouă secvență cu pădurea Pusnicul și lacul Pasărea, situate în partea de est a Capitalei, la 18—20 km pe linia București-Constanța.

Aici nu mai întîlnim spectaculosul lacurilor întinse, iar mănăstirea Pasărea proiectată, pe fundalul unor văi domoale, pare o biserică de sat, dominînd casele scunde, zugrăvite în alb imaculat. Întreaga priveliște e plină de farmec tocmai prin înfățișarea ei modestă și rustică. Lanurile și casele țăranilor care coboară pînă în malul lacului, culoarea roșietică a terenului lutos, luminișurile și cărările sinuoase ale pădurii, cabana rustică, de pe a cărei terasă ți se desfășoară panorama satului cu mănăstirea, îți evocă priveliști de țară din regiunile dealurilor moldovenești, cu înfățișarea lor odihnitoare și reconfortantă.

Arcul de cerc al itinerarului nostru continuă cu parcurgerea împrejurimilor localității Cernica, aflată în partea de sud-est a Capitalei, pe rîul Colentina. Cu trenul pe calea ferată București-Obor-Oltenița, cu autobuzul, motocicleta sau bicicleta cei aproximativ 20 de km se parcurg ușor.

Interesul turistic al acestei localități îl dau pădurea Cernica, loc de atracție vara ca și toamna cînd se fac vînători, lacul Cernica — cel mai întins din împrejurimile Bucureștilor — precum și mănăstirea cu același nume, întemeiată în 1608, aflată în mijlocul lacului pe o mică insulă. Pe malul lacului Cernica, o importantă așezare neolitică, recent descoperită de săpăturile arheologice, sporește interesul localității. În apropiere se află frumoasa mănăstire și palatul lui Radu cel Frumos, de la Tînganul, ale căror ziduri, de calmă lumină, completează cromatica peisajului.

Șoseaua dinspre Dunăre trece și prin Călugăreni, localitate celebră în istorie prin victoria răsunătoare a domnitorului Țării Romînești, Mihai Viteazul (1593—1601), asupra oștilor turcești conduse de Sinan Pașa. Strălucita strategie a domnitorului în fruntea unei mici

armate de 16.000 de oameni, care a pus pe fugă o oaste de 100.000 de soldați, a rămas memorabilă.

Pe o centură și mai îndepărtată, lăsînd în urmă salba de lacuri care înconjură Bucureștii — în partea de sus a orașului — călătorul întîlnește un alt peisaj. Apa Argeșului se strecoară leneșă spre Dunăre, avînd pe maluri minunate zăvoaie de plopi... Șoseaua spre Giurgiu care trece pe aici are o istorie tragică. Pe acest drum oștile otomane năvăleau, cu veacuri în urmă, în Țara Romînească pîrjolind totul în drumul lor, și tot pe aici, nefericitul domn Brîncoveanu a fost dus la Constantinopole și întemnițat la Edicule. Tot pe acest drum au fost deportați revoluționarii de la 1848, în frunte cu Nicolae Bălcescu.

Vizitatorul Argeșului în preajma comunei Buda, de pe șoseaua București — Alexandria, poate prefera nisipurile fine de pe malurile rîului sau apele ștrandului de pe malul drept, în zilele de caniculă. Seara, cabana Argeș își primește oaspeții la mese opulente și-i îmbie la odihnă peste noapte.

Dar semnele noii civilizații sînt vizibile pretutindeni. Șoselele asfaltate, liniile de autobuze și troleibuze, cabanele cu restaurante

elegante, lacurile speciale, amenajate pentru ambarcațiuni și practicarea diferitelor sporturi nautice, asigură condiții optime pentru abordarea obiectivelor turistice din jurul orașului, în condițiuni de exigent confort. În scurt timp, părăsindu-și îndeletnicirile cotidiene, bucureșteanul își poate oferi o agreabilă recreare în mijlocul unei naturi ospitaliere și pline de farmec. De altfel, Capitala e un punct de plecare și spre alte regiuni pitorești ale țării. Pornind spre est, în patru ore ajungi la malurile Mării Negre în elegantele și modernele stațiuni create în ultimii ani. Spre nord, doar trei ore îți sînt suficiente ca să ajungi pe Valea Prahovei, la Sinaia sau Predeal, iar de acolo spre crestele înalte ale Carpaților — Omul, Caraimanul, Bucșoiul — și spre orașele transilvănene. Spre sud, la două ore de drum cu mașina, Dunărea îți oferă spectaculoasa perspectivă a unui imens fluviu. Și, în sfîrșit, în șase ore, ajungi în Moldova, unde pădurile Neamțului cu nenumărate mănăstiri și monumente vechi, îți oferă o odihnitoare și reconfortantă drumeție.

Puține țări au un peisaj atît de variat, unde măreția munților cu creste acoperite de zăpadă în mai tot cursul anului, farmecul domol al regiunilor deluroase, plajele ispititoare ale mării, să se îmbine într-un tot armonios.

Întreaga țară e un itinerar turistic complet, cu nebănuite frumuseți. Bucureștii sînt inima lui. Încă din preajmă-i te farmecă frumusețile naturii și îți stîrnesc interesul mărturiile trecutului. E ceea ce te face să înțelegi cu atît mai bine înfăptuirile prezentului, proiectate spre viitor.

La marginea Capitalei, pe șoseaua București-Ploiești se află Aeroportul Băneasa.

Șoseaua națională nr. 1 trece prin apropierea « Casei Scînteii » care adăpostește numeroase instituții culturale și un mare combinat poligrafic

Restaurantul de aci, cu cramă și interioare atractive, este frecventat cu plăcere de bucureșteni

Urmînd șoseaua națională, la peste 10,5 km de centrul orașului, în dreapta, se profilează pădurea Băneasa

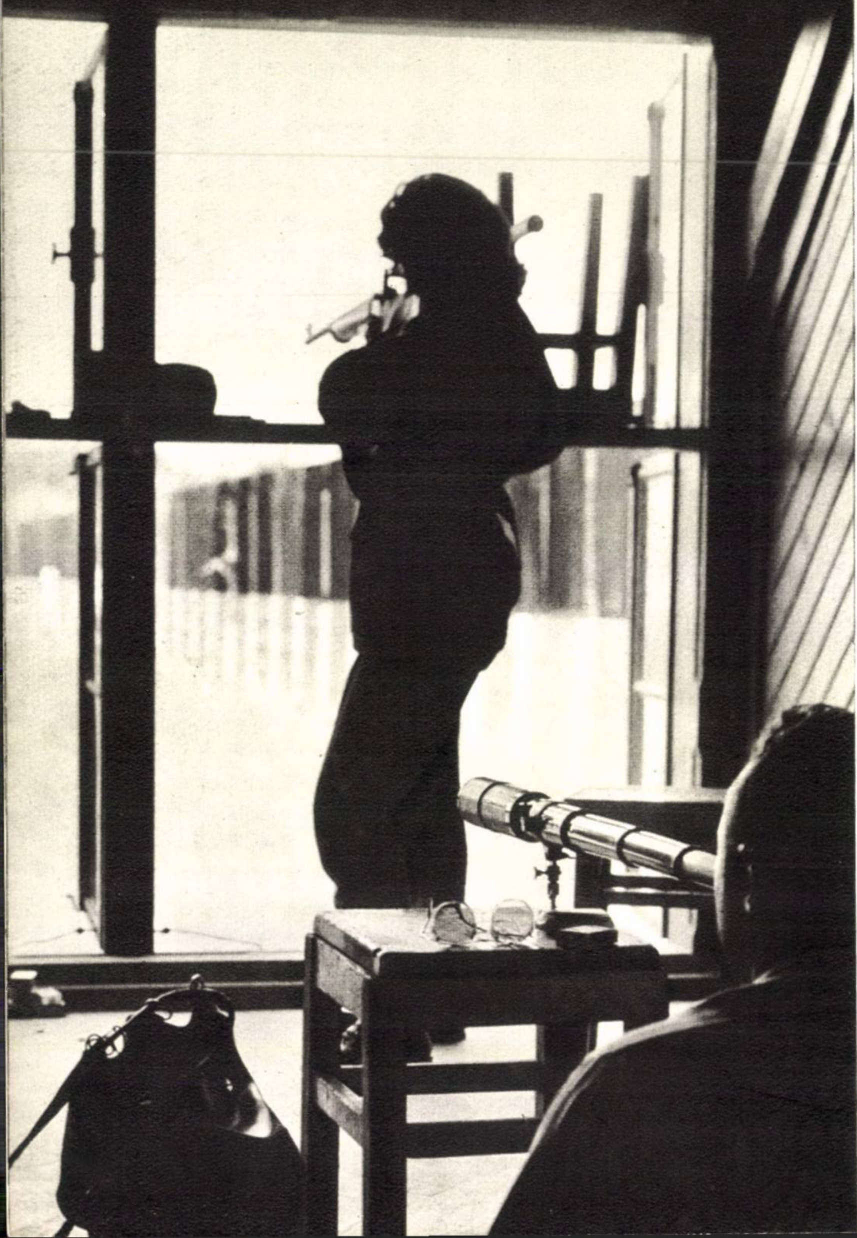

Grădina zoologică este unul din punctele de atracție de la Băneasa

Un nou locatar al Grădinii zoologice. . .

Stațiunea didactică experimentală a Institutului agronomic « N. Bălcescu », din apropierea Bănesei

În pădurea Băneasa se află poligonul de tir «Tunari » care găzduiește numeroase concursuri internaționale

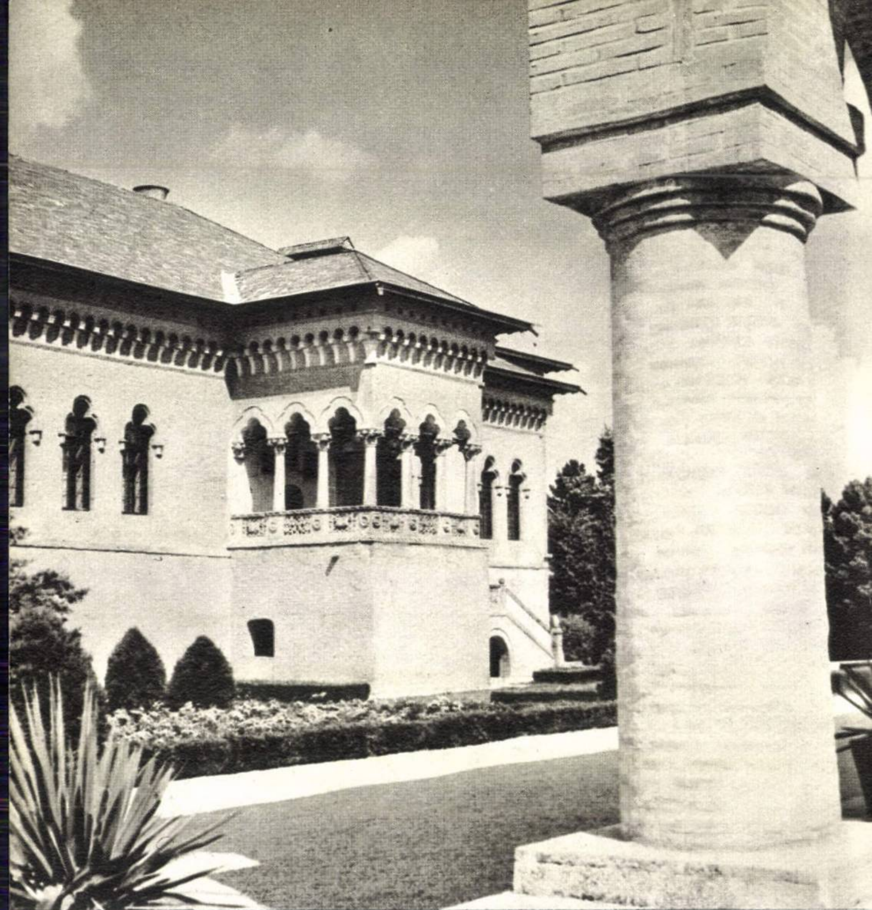

Una dintre serele Institutului de cercetări horti-viticole, pe șoseaua Băneasa-Buftea

Stațiune experimentală de preparate micro-biologice a Institutului central de cercetări agricole, în apropierea șoselei

De la Băneasa, șoseaua spre Buftea trece prin Mogoșoaia. Palatul de aici în care este adăpostit Muzeul de artă feudală este un remarcabil monument arhitectonic, ridicat în timpul domnitorului Constantin Brîncoveanu (1688–1714)

Foișorul fațadei de răsărit a palatului

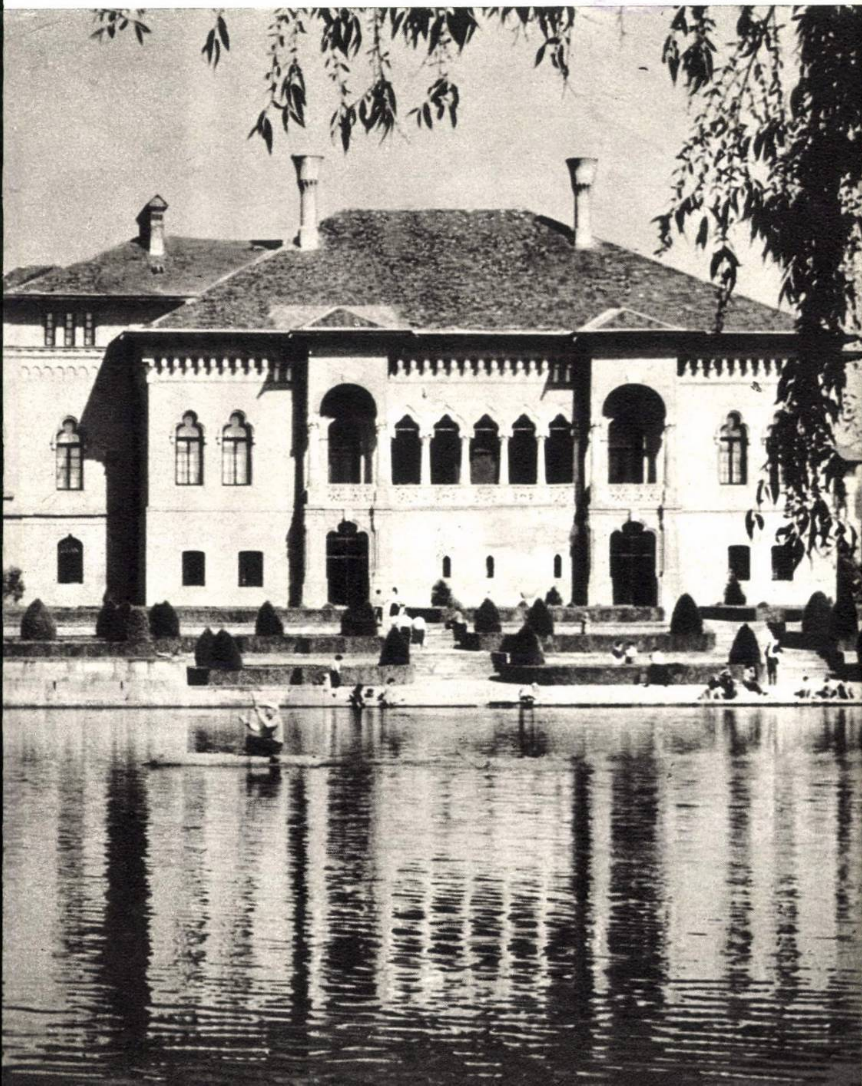
Muzeul adăpostește piese reprezentative privind arta și cultura din secolele XVII–XIX

În această clădire cu coloane monumentale din curtea palatului, se află Casa de creație a scriitorilor

Palatul Mogoșoaia situat pe malul lacului cu același nume, în mijlocul parcului

Părăsind Mogoşoaia, şoseaua întîlneşte, după aproape 8 km, cetatea filmului romînesc — Combinatul cinematografic Buftea

Unul dintre platouri în timpul filmării

Lacul Snagov, situat la 38 km nord de Capitală, cu ștrandul și bazele lui nautice, oferă vizitatorilor variate posibilități de recreare

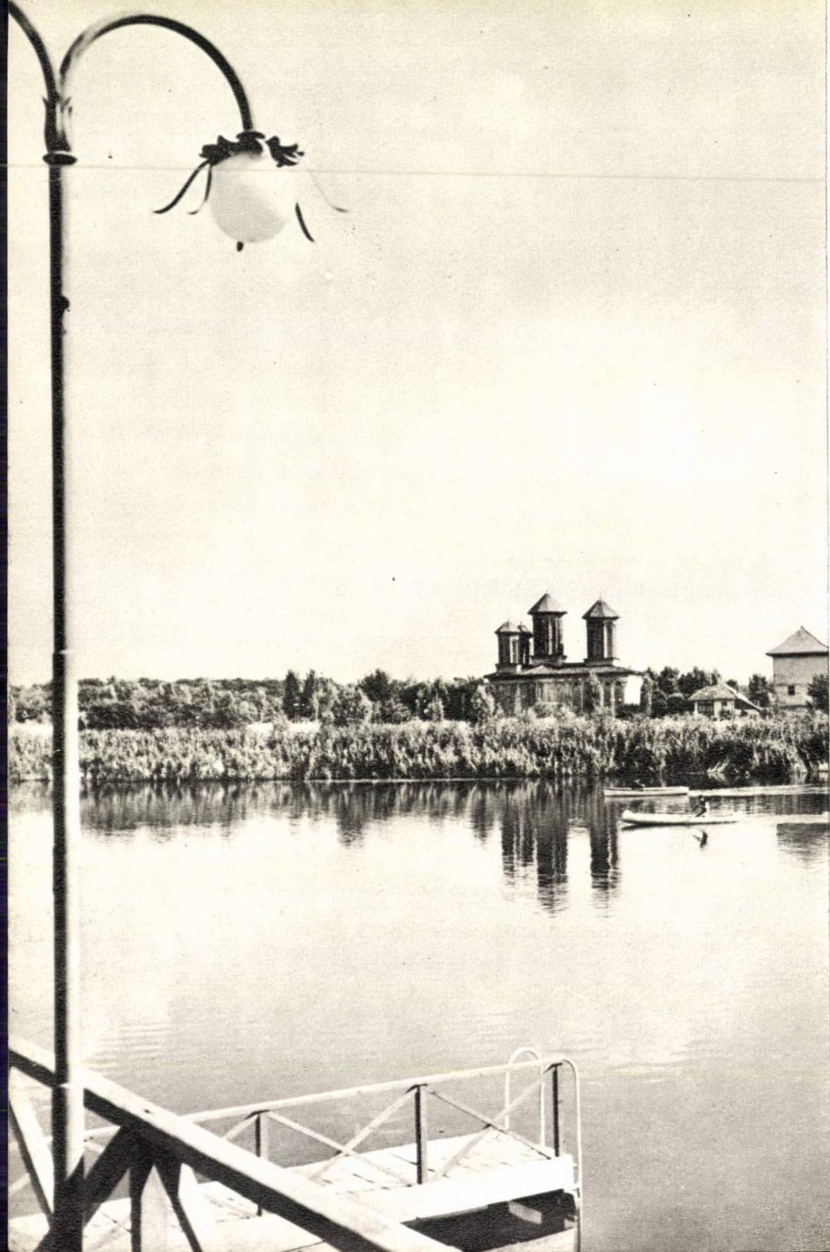

Pe pistele de apă ale Snagovului s-au stabilit numeroase recorduri naționale și internaționale de canotaj

Duminica la Snagov

De mai bine de cinci secole, lacul oglindește turlele mănăstirii Snagov

Un popas la «km 35», pe șoseaua București—Ploiești

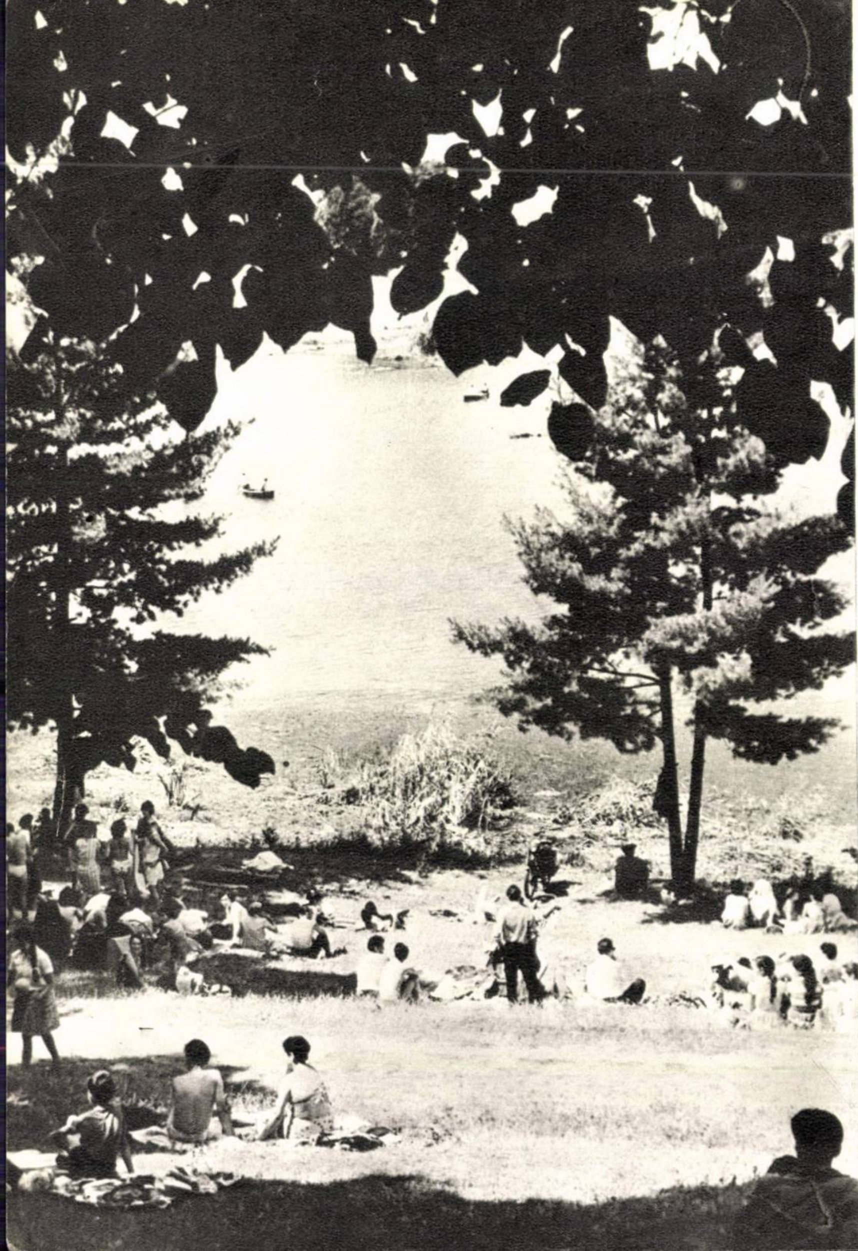

Nu departe de Snagov, mănăstirea Căldărușani, ridicată în 1638, are un muzeu în care se păstrează icoane pictate de Nicolae Grigorescu (1838–1907)

În Valea Pasărea, la răsărit de Capitală, cabana Brănești, din pădurea Pusnicul, oferă găzduire excelentă

Pe malul opus, ocolind lacul Pasărea,
drumul duce la mănăstirea Pasărea

Sfîrșit de săptămînă în preajma lacului
Pasărea

La cca. 40 km pe linia ferată București-Constanța, la Fundulea, se află Institutul de cercetări pentru cultura cerealelor și a plantelor tehnice

La cca. 40 km pe linia ferată București-Constanța, la Fundulea, se află Institutul de cercetări pentru cultura cerealelor și a plantelor tehnice

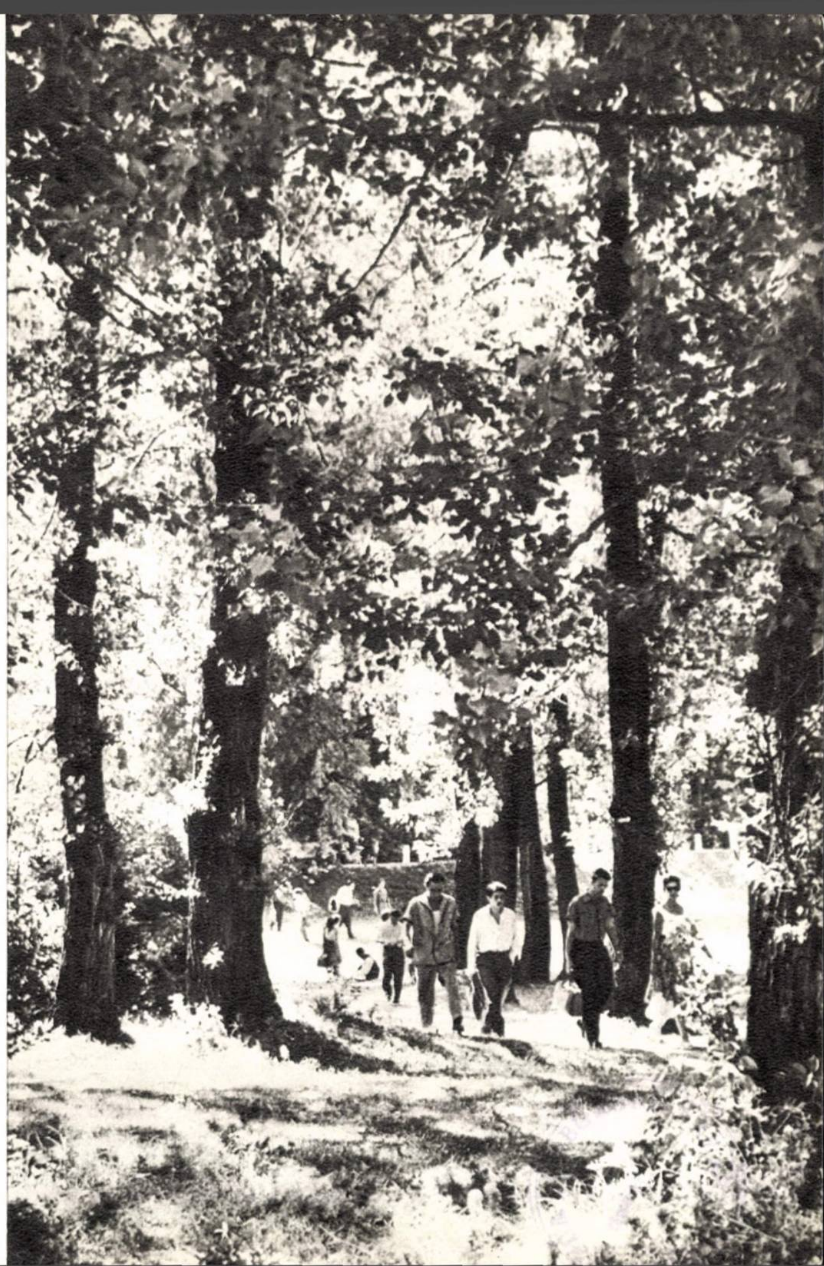
La sud-vest de București, cîmpia a permis rîurilor să-și sape văi largi, formînd lunci întinse: rîul Argeș la Copăceni

În imediata apropiere a Bucureștilor se află Gospodăria agricolă de stat « 30 Decembrie », una din cele mai moderne unități agricole

Pe Argeș în sus, la Buda, lunca a devenit un adevărat parc natural

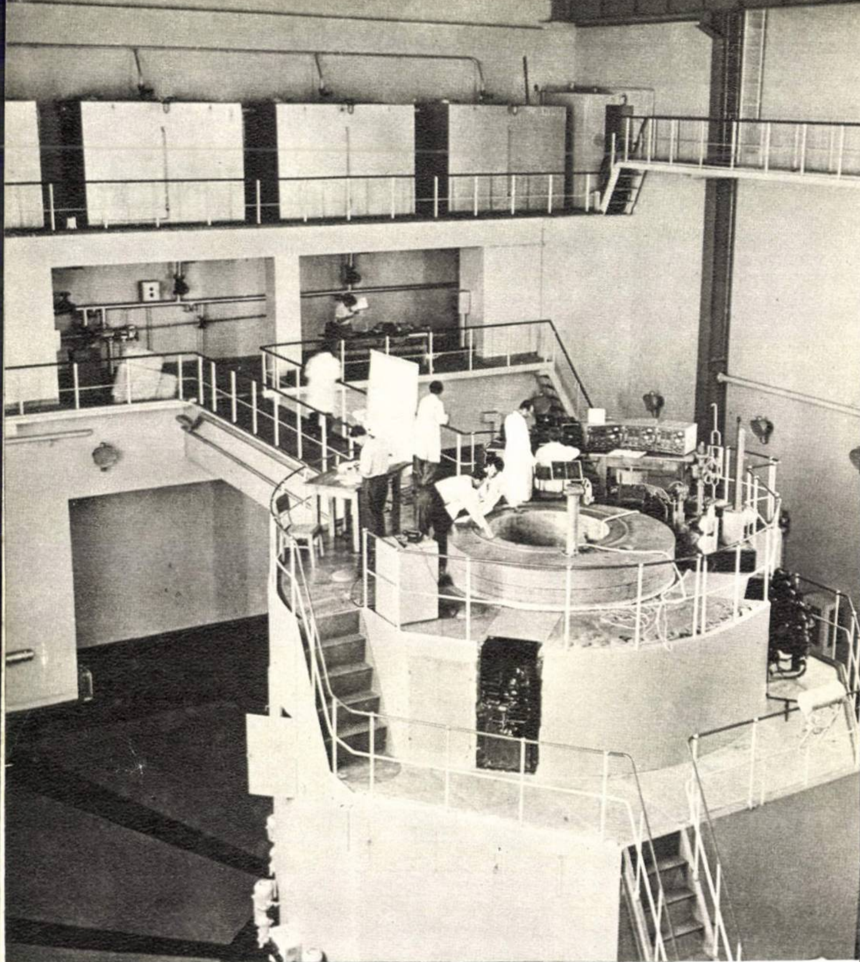

La 18 km, în vestul Capitalei: Gospodăria agricolă de stat Ciorogîrla; se fac ultimele pregătiri pentru muncile agricole

Ștrandul de la Buda, pe malul drept al Argeșului

Institutul de fizică atomică, aflat în comuna Măgurele, la 12 km de Capitală, pe drumul care se desprinde din șoseaua București-Alexandria

ORAȘE
ȘI
PRIVELIȘTI

Lei 6